

ÖVNINGSPROV

Det skriftliga provet genomförs i sin helhet på plats hos utbildningsanordnaren.
Detta är ett övningsprov och kommer inte att förekomma i en provsituation.
Facit finns i slutet av filen.

Det skriftliga provet består från och med 2025 av 5 olika delar i detta exemplar finner du endast nedanstående delar.

- **Läsförståelse:** Du läser en text och svarar på frågor kopplade till texten.
Endast ett svar är korrekt.
Nuvarande prov innehåller endast 10 frågor
- **Lucktest:** en text där ord har plockats bort och du ska skriva in ett som passar.
Observera att flera olika ord kan passa in i texten men ni anger **endast ett ord.**
I vissa fall kan det finnas alternativa uttryck, synonymer eller liknande som passar.

Ett korrekt passande ord ger 2 poäng
Ett ord som är i fel form eller felstavat kan ge 1 poäng
Maxpoäng är 100 poäng för att vara godkänd på momentet krävs minst 50 poäng.
- **Översättning** av svensk text till tolkspråket i skrift. (sökt tolkspråk tex arabiska, ryska osv)

Utöver ovanstående delar förekommer även och finns ej med i detta exemplar.

- **Ordkunskap:** 20 ord med 4 svarsalternativ. Du ska ange ordens rätta betydelse
- **Översättning från tolkspråk till svenska:** 10 meningar på tolkspråket som du översätter till svenska, idiomatiskt.

Bra att tänka på:

- Ta tid när du gör övningsprovet max 120 minuter ordinarieprov är 150 min och innehåller fler delar.
- Fördela tiden mellan de tre olika delarna
- Fastna inte vid en lucka utan gå vidare så du med hinner alla luckor.
- Under prov får man ej använda hjälpmedel, telefoner mm. eller lexikon är ej tillåtna.

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov

Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

Stigarna leder oss till dem vi en gång var

Många har en personlig relation till stigar. De förknippas med minnen från olika aktiviteter och åldrar. Inte sällan frammanar stigarna bilder från barndomen, när äventyret bara var några steg bort. Som stigen till kantarellstället bortanför åsen, dit morfar visade vägen under granarnas ständiga sus. Stigar genomsyrar också kulturen, de tar plats och inspirerar i konst, musik, litteratur och poesi. Poeten Lars Gustafssons *Ballad om stigarna i Västmanland* är ett av många exempel:

”... vi skriver stigarna, och stigarna blir kvar, och stigarna är klokare än vi, och vet allt det vi ville veta.”

Gustafssons dikt ger uttryck för att stigar kan fungera som ett slags kollektivt minne. De blir kvar, de minns fotstegen och vilka vägval som gjorts av andra som gått före. Samtidigt är det långt ifrån alla stigar som blir kvar. De försvinner för att ingen längre går där, eller för att marken tas i anspråk för andra ändamål. Skogsbruket, som en gång gav upphov till många stigar, har nu genom sin maskinella storskalighet svårare att ta hänsyn till gamla tiders rörelser. Exploatering för bostäder, industrier, vägar och gruvor förändrar landskapet och tränger undan stigarna. Trots deras betydelse har stigar länge haft ett svagt – några skulle säga obefintligt – skydd.

När vi talar om kulturarv har det historiskt sett främst handlat om det unika och märkvärdiga – som storslagna slott, kyrkor eller monument. Under 1900-talet har vanligt folks kulturella avtryck gradvis uppmärksamrats allt oftare, med fäbodrar, torp och fattighus som några exempel. Först under de senaste decennierna har även industrins gruvor, fabriker, kraftverksdammar och andra lämningar fått en tydlig plats inom kulturarvet. ”Kulturarv” rymmer numera på ett tydligare sätt än tidigare både det unika och det vanliga, det som anses typiskt. Men stigar kanske är bland det mest typiska som finns på våra skogsklädda breddgrader. Vilken potential skulle stigarna kunna ha som kulturarv? Och vad händer med kulturarvsbegreppet om det öppnas för att även inkludera stigar och vandringsleder?

Landskapet har formats historiskt genom rörelser. Vi har vandrat, jagat, fiskat och bedrivit fångst. Men landskapet har också präglats av friluftsliv, turism och idrott, liksom genom konst

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov

Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

och forskning i fält. Efterfrågan på miljöer för rörelse har fortsatt att växa och kommer sannolikt att fortsätta att göra det. Med utgångspunkt i stigarna har vandringleder skapats, tillrättalagda för ett friluftsliv i ett landskap fullt av tradition och minnen. Stigar och leder kan vara ett sätt att ta sig fram till andra kulturminnen, men kan även förstås som kulturarv i egen rätt. Stigarna kan öppna för nya frågor och förståelser kring hur människor har levt och rört sig genom tid och rum.

Sedan 2017 har vi forskat kring stigar som kulturarv med utgångspunkten att de är viktiga för att förstå hur rörelsen till fots har präglat människors tillvaro. Vi har använt ordet rörelsearv som ett samlingsbegrepp för lämningar efter rörelse. Begreppet leder tanken till stigarnas dubbla natur, som både materiella och immateriella lämningar.

Den materiella dimensionen är uppenbar. Landskapet är fullt av sedan länge väl upptrampade stigar och leder, använda för att gå till skolan, sommarladugården eller älgpasset. Dessa stigar är spåren av många vandringar över lång tid. De utgör vad vi talar om som en ”diskret infrastruktur”, som människor har varit helt beroende av för att kunna ta sig fram i glesbefolkade områden. I dag, när vägnät och motortrafik byggts ut, är stigarna sällan den enda transportleden. Desto viktigare har de blivit som ryggrad i ett för folkhälsan angeläget friluftsliv och en för landsbygdens ekonomi betydelsefull besöksnäring.

Den immateriella dimensionen av stigarna är möjligen svårare att få grepp om. Det gör den inte mindre betydelsefull. Stigar kan leva i människors minnen och berättelser långt efter att de vandrats. I konsten, litteraturen, musiken och poesin är de ständigt närvarande. Dan Anderssons dikter vore omöjliga utan stigarna i Finnmarken. I Karin Boyes sökande poesi används ofta stigen som metafor. Det är svårt att tänka sig hur den nordiska kulturen – eller någon annan kultur för den delen – skulle se ut om stigar inte fanns.

Stigar är på en och samma gång natur och kultur, de är materiella och immateriella, historiska och samtida. I vår forskning har vi studerat ett antal exempel där denna mångtydighet blir särskilt tydlig. Ett sådant är Hindås utanför Göteborg. Motionsspår och idrottsanläggningar för längdskidor, fotboll och backhoppning samsas här med betydligt äldre stigar kopplade till bland annat skogsbruk och jordbruk. I landskapet knyts bygdens äldre historia samman med 1900-talets järnvägsanläggning och framväxten av ett omfattande idrotts- och friluftsliv. Våra

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov

Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

dagars motionsspår, konstsnöanläggningar och vandringsleder kompletterar bilden av ett landskap präglat av många lager av mer eller mindre organiserad rörelse. Stigarna rymmer dem alla.

I Västergötland, några mil från Hindås, ligger Hyssna där lokala krafter har lagt ner mycket arbete på att etablera den 40 kilometer långa Hyssnaleden. Denna led utgör ett fint exempel på hur det vi kallar rörelsearvet kan användas för att förstå ett områdes kulturhistoria och vad rörelse har betytt för att forma landskap och identitet. Längs Hyssnaleden lyfts historia från många olika epoker. Leden och de stigar som den bygger på knyter samman enskilda platser och bidrar till en fördjupad förståelse av hur människor i bygden har levt och verkat. Hyssna gamla kyrka från 1100-talet är ett exempel. Kyrkan faller inom ramen för ett mer klassiskt kulturarvsbegrepp, men byggnaden hänger också samman med rörelse genom de stigar som lokalbefolkningen trampat för att ta sig till och från gudstjänsterna.

Ett annat exempel är Finnskogen i Värmland och norska Hedmark. Här var stigarna den viktigaste förutsättningen för rörelse i väglöst land för de invandrare från nuvarande Finland som med början på 1500-talet bosatte sig i områdets skogsbygder. Stigar behövdes för svedjebruk, boskapsskötsel, jakt, och många andra delar av den skogsfinska vardagen. Det var stigarna som knöt samman de glest utspridda finngårdarna och de bar inte endast människor och djur, de bar också berättelser, seder och kunskaper. Många av stigarna i Finnskogen är fortfarande i bruk. En del används fortsatt för jakt, fiske, svamp- och bärplockning, medan andra har fått förnyad aktualitet inom turismen, friluftslivet och träningen.

Forskningen om stigar och leder visar att de kan spela en viktig roll för att förstå ett områdes historia. I några av de fall vi har studerat har stigarna blivit något för lokalsamhället att samlas kring, ett sätt att tillgängliggöra historien och bidra till lokal identitet. Vissa stigar och leder, som Kungsleden och Vasaloppsleden har en än större roll och uppmärksammas såväl nationellt som internationellt. Vasaloppet kallar leden och området runt den för Vasaloppsarenan: ”En arena skapad av naturen själv, tillgänglig och vacker, inramad av små fåbodbyar och glesvuxna tallskogar, korsad av grusvägar och upptrampade stigar där generationer av ortsbor har tagit sig fram mellan byarna.”

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov

Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

Under pandemin blev den fortsatta vikten av att ha tillgång till stigar för rörelse och rekreation uppenbar. Människor har ett behov av att röra sig och söker platser för både stillhet och samvaro. Stigarna är en manifestation av detta behov. De förenar oss på samma gång med dem som gått före och med dem som ska komma efter. I detta ligger även en hållbarhetsdimension. Stigar är ett exempel på hur landskap kan brukas varsamt under lång tid med endast mycket små fysiska avtryck. På det viset pekar stigarna bortom förenklade uppdelningar mellan natur och kultur, mot ett mer dynamiskt sätt att förhålla sig till vår livsmiljö.

Vad ska vi då göra med stigarnas kulturarv? Att stigar uppkommer och försvinner är en del av tidens gång. Ändrade levnadsmönster och sociala och teknologiska förutsättningar gör att vissa stigar inte längre trampas. Alla kan givetvis inte bevaras. Men utan stigarna som markör riskerar vi att tappa viktiga delar av vår historia. Fler stigar skulle behöva dokumenteras. Deras historia skulle kunna lyftas fram mer genom kartor och skyltning. Det skulle bidra till en ökad förståelse för att stigar är en viktig resurs som inte får glömmas bort i relation till andra intressen. Den stig vi nu trampar upp blir något som kommande generationer kan komma att följa.

Källa: Forskning & Framsteg 2023/4, Daniel Svensson, Katarina Saltzman, Sverker Sörlin

Frågor:

1. Vilket begrepp betecknar, enligt författarna, ”lämningar efter rörelse”?
 - A. Rörelsearv
 - B. Rörelselämning
 - C. Rörelseminne
 - D. Rörelsespår
2. Vilket svenskt landskap nämns inte i texten?
 - A. Värmland
 - B. Västerbotten
 - C. Västergötland
 - D. Västmanland
3. Hur förklaras, enligt texten, att stigar också kan ses som en immateriell tillgång?
 - A. Stigar finns t.ex. som varumärken runt om i landet
 - B. Stigar kan t.ex. vandras virtuellt via internet
 - C. Stigar finns t.ex. nedtecknade på kartor
 - D. Stigar kan t.ex. finnas kvar i människors minnen

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

4. Vilket behov tillfredsställde stigarna särskilt under pandemin?
 - A. Människors behov av rörelse och naturupplevelser
 - B. Människors behov av rörelse och nya upptäckter
 - C. Människors behov av rörelse och plats för stillhet
 - D. Människors behov av rörelse och plats för trygghet

5. Varför finns det ett område i Värmland som kallas Finnskogen?
 - A. För att det är ett skogsområde där man kan finna sig själv
 - B. För att det är ett skogsområde som påminner om skogsområden i Finland
 - C. För att det är ett skogsområde som historiskt har befolkats av invandrare från Finland
 - D. För att det är ett skogsområde för vandrare som är den ursprungliga betydelsen av ordet finn

6. Vad är en metafor?
 - A. En poetisk stilfigur där ett eller flera ord upprepas i början av flera meningar eller satser
 - B. En poetisk stilfigur där det i slutet av varje mening sker två eller flera upprepningar.
 - C. En poetisk stilfigur där man ställer en fråga som det redan finns ett svar på
 - D. En poetisk stilfigur som är ett bildligt uttryckssätt där ett begrepp byts och liknas vid det som egentligen åsyftas

7. Vilken av följande leder ligger i Västergötland?
 - A. Hindåsleden
 - B. Hyssnaleden
 - C. Kungsleden
 - D. Vasaloppsleden

8. Hur många år har forskningsprojektet som beskrivs i texten pågått?
 - A. Fem år
 - B. Sex år
 - C. Sju år
 - D. Åtta år

9. Vilken poet har i sina dikter beskrivit stigarna i den s.k. Finnmarken?
 - A. Dan Andersson
 - B. Karin Boye
 - C. Lars Gustafsson
 - D. Sverker Sörlin

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov

Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

10. Hur kan stigarnas historia göras mer tillgängliga för framtida generationer enligt textförfattarna?
 - A. Genom att skriva fler forskningsartiklar
 - B. Genom kartor och skyltning
 - C. Genom marknadsföring och reklam
 - D. Genom poesi och romaner

11. Vad innebär begreppet ”diskret infrastruktur”?
 - A. Stigar är spår av vandringar i otillgängliga områden
 - B. Stigar är spår av vandringar av folk som letat efter genvägar i skogen
 - C. Stigar är spår av vandringar där människor följt efter djur vid jakt
 - D. Stigar är spår av vandringar över lång tid

12. Vad av nedan är ett relativt nytt användningsområde av stigar?
 - A. Idrotts- och friluftsliv
 - B. Jakt och fiske
 - C. Svamp- och bärplockning
 - D. Väg till gudstjänster

13. Vad är den vanligaste anledningen till att stigar försvinner?
 - A. Ändringar av klimatet
 - B. Ändringar av människors levnadsmönster
 - C. Ändringar av politiska beslut
 - D. Ändringar av skogsbruket

14. Varför skapar inte längre skogsbruket stigar så som det gjorde förr?
 - A. Dagens skog planterades för så många år sedan att det inte finns någon anledning att vistas i skogen på samma sätt som förr
 - B. För att styra skogsbruk idag så behöver man inte vara ute i skogen på samma sätt
 - C. Det moderna skogsbruket använder maskiner i storskalig form som gör att stigar inte skapas som det gjorde förr i tiden
 - D. Skogen är mindre betydelsefull för människors överlevnad idag jämfört med förr i tiden

15. Vilket av nedanstående motsatspar beskrivs inte som något som förenas av stigar?
 - A. Dåtid – Nutid
 - B. Konkret – Abstrakt
 - C. Natur – Kultur
 - D. Ordning - Kaos

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, vår 2023 Lucktest

Namn: _____

Personnummer: _____

Sif

Vad är diskriminering?

Diskriminering kan _____ om att du blir utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier. Bristande tillgänglighet i affären eller på bussen kan _____ vara diskriminering.

Ordet diskriminering brukar i vardagligt _____ ofta användas om orättvis behandling av olika _____. Diskriminering kan också innebära att du blir orättvist behandlad på _____, i skolan eller där _____ handlar. Men orättvis behandling är inte alltid diskriminering i lagens mening.

Diskriminering är enligt diskrimineringslagen, nämligen att det

- måste vara en person som blivit missgynnad _____ kränkt
- ska finnas ett samband med en diskrimineringsgrund (sexuella _____ kräver inte detta samband)
- måste handla om en av de former av diskriminering som beskrivs i _____
- måste ha _____ inom ett av de samhällsområden där lagen gäller.

Diskrimineringslagen _____ individer (och inte till exempel organisationer och företag). Förbudet mot diskriminering innebär till _____ att arbetsgivare inte får diskriminera anställda, att skolan _____ får diskriminera elever och att personal i en affär inte får diskriminera sina _____.

Om en händelse är diskriminering _____ på den enskilda situationen. Här följer _____ exempel på sådant _____ kan vara diskriminering:

- En arbetsgivare uppfattar att en arbetssökande har ett utländskt klingande _____ och väljer _____ att inte kalla hen till intervju.
- En restaurang släpper inte in en person och det har samband med att _____ har en funktionsnedsättning som påverkar _____ och rörelser.
- En bank nekar en person _____ lån för att hen anses vara för gammal.
- En anställd har lägre _____ än en kollega med samma eller likvärdigt _____ och det har samband med kön.
- En chef gör ovälkomna sexuella närmanden.
- En _____ hånar en elev för att hen bär huvudduk.
- En tandläkarmottagning låter inte en man boka _____ för att han bär klänning.

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, vår 2023 Lucktest

Nummer: _____

Språk: _____

- En fabrik _____ att alla anställda måste ha en viss kroppslängd.
- En handläggare på Arbetsförmedlingen hånar en _____ för att hen är bisexuell.
- En _____ avbryter en provanställning när den anställda berättar att hen är gravid.
- Personalen på en restaurang vägrar att _____ upp menyn för en gäst som har en synnedsättning.
- En lärare använder ett önskat pronomen i relation _____ en elev.

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att någon _____ eller kränks. Missgynnandet eller _____ ska också ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller _____ trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell _____
- ålder.

Diskrimineringslagen innehåller även en bestämmelse om _____ mot diskriminering när offentligt anställda _____ allmänheten. Denna bestämmelse gäller enbart inom den offentliga sektorn och kompletterar de diskrimineringsförbud som gäller _____ ovanstående områden.

De som omfattas av förbudet är anställda inom _____, kommun och landsting. Förbudet gäller framför _____ hur anställda bemöter allmänheten när de ger upplysningar, vägledning, råd eller annan sådan _____.

Du kan **anmäla diskriminering** till DO. Observera att du som är _____ i ett fackförbund i första hand ska kontakta ditt fackförbund om din anmälan handlar om händelser med koppling till din _____.

Om det är ett missgynnande eller kränkning som saknar samband med **diskrimineringsgrund** så _____ det inte diskriminering. Undantaget är dock **sexuella trakasserier** som inte _____ samband med diskrimineringsgrund.

Diskrimineringslagen reglerar inte _____ alla samhällsområden och inte heller det som händer mellan privatpersoner när det till exempel handlar om _____ grannar eller släktingar behandlar _____. Innehållet i

ÖVNINGSPROV

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, vår 2023 Lucktest

Nummer: _____

Språk: _____

reklam, TV, radio, sociala medier och tidningar omfattas inte heller av diskrimineringsförbudet.

Det finns däremot andra lagar och _____ som sätter gränser för till exempel ageranden mellan privatpersoner och för vad som får skrivas och sägas i _____ och media.

FACIT ÖVNINGSPROV

Källa: Forskning & Framsteg 2023/4, Daniel Svensson, Katarina Saltzman, Sverker Sörlin

Frågor:

1. Vilket begrepp betecknar, enligt författarna, ”lämningar efter rörelse”?
 - A. **Rörelsearv**
 - B. Rörelselämning
 - C. Rörelseminne
 - D. Rörelsespår
2. Vilket svenskt landskap nämns inte i texten?
 - A. Värmland
 - B. **Västerbotten**
 - C. Västergötland
 - D. Västmanland
3. Hur förklaras, enligt texten, att stigar också kan ses som en immateriell tillgång?
 - A. Stigar finns t.ex. som varumärken runt om i landet
 - B. Stigar kan t.ex. vandras virtuellt via internet
 - C. Stigar finns t.ex. nedtecknade på kartor
 - D. **Stigar kan t.ex. finnas kvar i människors minnen**

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov
Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

4. Vilket behov tillfredsställde stigarna särskilt under pandemin?
 - A. Människors behov av rörelse och naturupplevelser
 - B. Människors behov av rörelse och nya upptäckter
 - C. Människors behov av rörelse och plats för stillhet**
 - D. Människors behov av rörelse och plats för trygghet

5. Varför finns det ett område i Värmland som kallas Finnskogen?
 - A. För att det är ett skogsområde där man kan finna sig själv
 - B. För att det är ett skogsområde som påminner om skogsområden i Finland
 - C. För att det är ett skogsområde som historiskt har befolkats av invandrare från Finland**
 - D. För att det är ett skogsområde för vandrare som är den ursprungliga betydelsen av ordet finn

6. Vad är en metafor?
 - A. En poetisk stilfigur där ett eller flera ord upprepas i början av flera meningar eller satser
 - B. En poetisk stilfigur där det i slutet av varje mening sker två eller flera upprepningar.
 - C. En poetisk stilfigur där man ställer en fråga som det redan finns ett svar på
 - D. En poetisk stilfigur som är ett bildligt uttryckssätt där ett begrepp byts och liknas vid det som egentligen åsyftas**

7. Vilken av följande leder ligger i Västergötland?
 - A. Hindåsleden
 - B. Hyssnaleden**
 - C. Kungsleden
 - D. Vasaloppsleden

8. Hur många år har forskningsprojektet som beskrivs i texten pågått?
 - A. Fem år
 - B. Sex år**
 - C. Sju år
 - D. Åtta år

9. Vilken poet har i sina dikter beskrivit stigarna i den s.k. Finnmarken?
 - A. Dan Andersson**
 - B. Karin Boye
 - C. Lars Gustafsson
 - D. Sverker Sörlin

Förkunskapstester inför grundutbildning till kontakttolk, övningsprov

Läsförståelse

Nummer: _____

Språk: _____

10. Hur kan stigarnas historia göras mer tillgängliga för framtida generationer enligt textförfattarna?
- A. Genom att skriva fler forskningsartiklar
 - B. Genom kartor och skyltning**
 - C. Genom marknadsföring och reklam
 - D. Genom poesi och romaner
11. Vad innebär begreppet ”diskret infrastruktur”?
- A. Stigar är spår av vandringar i otillgängliga områden
 - B. Stigar är spår av vandringar av folk som letat efter genvägar i skogen
 - C. Stigar är spår av vandringar där människor följt efter djur vid jakt
 - D. Stigar är spår av vandringar över lång tid**
12. Vad av nedan är ett relativt nytt användningsområde av stigar?
- A. Idrotts- och friluftsliv**
 - B. Jakt och fiske
 - C. Svamp- och bärplockning
 - D. Väg till gudstjänster
13. Vad är den vanligaste anledningen till att stigar försvinner?
- A. Ändringar av klimatet
 - B. Ändringar av människors levnadsmönster**
 - C. Ändringar av politiska beslut
 - D. Ändringar av skogsbruket
14. Varför skapar inte längre skogsbruket stigar så som det gjorde förr?
- A. Dagens skog planterades för så många år sedan att det inte finns någon anledning att vistas i skogen på samma sätt som förr
 - B. För att styra skogsbruk idag så behöver man inte vara ute i skogen på samma sätt
 - C. Det moderna skogsbruket använder maskiner i storskalig form som gör att stigar inte skapas som det gjorde förr i tiden**
 - D. Skogen är mindre betydelsefull för människors överlevnad idag jämfört med förr i tiden
15. Vilket av nedanstående motsatspar beskrivs inte som något som förenas av stigar?
- A. Dåtid – Nutid
 - B. Konkret – Abstrakt
 - C. Natur – Kultur
 - D. Ordning - Kaos**

Vad är diskriminering?

Diskriminering kan **handla**¹ om att du blir utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier. Bristande tillgänglighet i affären eller på bussen kan **också**² vara diskriminering.

Ordet diskriminering brukar i vardagligt **tal**³ ofta användas om orättvis behandling av olika **slag**³. Diskriminering kan också innebära att du blir orättvist behandlad på **jobbet**⁴, i skolan eller där **du**⁴ handlar. Men orättvis behandling är inte alltid diskriminering i lagens mening.

Diskriminering är enligt diskrimineringslagen, nämligen att det

- måste vara en person som blivit missgynnad **eller**⁵ kränkt
- ska finnas ett samband med en diskrimineringsgrund (sexuella **trakasserier**⁶ kräver inte detta samband)
- måste handla om en av de former av diskriminering som beskrivs i **lagen**⁷
- måste ha **skett**³⁵ inom ett av de samhällsområden där lagen gäller.

Diskrimineringslagen **skyddar**⁸ individer (och inte till exempel organisationer och företag). Förbudet mot diskriminering innebär till **exempel**⁹ att arbetsgivare inte får diskriminera anställda, att skolan **inte**¹⁰ får diskriminera elever och att personal i en affär inte får diskriminera sina **kunder**¹¹.

Om en händelse är diskriminering **beror**⁵⁰ på den enskilda situationen. Här följer **några**³⁶ exempel på sådant **som**¹² kan vara diskriminering:

- En arbetsgivare uppfattar att en arbetssökande har ett utländskt klingande **namn**¹³ och väljer **därför**³⁷ att inte kalla hen till intervju.
- En restaurang släpper inte in en person och det har samband med att **hen**¹⁴ har en funktionsnedsättning som påverkar **tal**⁴⁹ och rörelser.
- En bank nekar en person **ett**¹⁵ lån för att hen anses vara för gammal.
- En anställd har lägre **lön**¹⁶ än en kollega med samma eller likvärdigt **arbete**³⁸ och det har samband med kön.
- En chef gör ovälkomna sexuella närmanden.
- En **lärare**¹⁷ hånar en elev för att hen bär huvudduk.
- En tandläkarmottagning låter inte en man boka **tid**³⁹ för att han bär klänning.
- En fabrik **kräver**¹⁸ att alla anställda måste ha en viss kroppslängd.
- En handläggare på Arbetsförmedlingen hånar en **person**⁴⁰ för att hen är bisexuell.
- En **arbetsgivare**¹⁹ avbryter en provanställning när den anställda berättar att hen är gravid.

- Personalen på en restaurang vägrar att **läsa**²⁰ upp menyn för en gäst som har en synnedsättning.
- En lärare använder ett oönskat pronomen i relation **till**⁴¹ en elev.

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att någon **missgynnas**²¹ eller kränks. Missgynnandet eller **kränkningen**⁴² ska också ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller **annan**⁴³ trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell **läggning**²²
- ålder.

Diskrimineringslagen innehåller även en bestämmelse om **förbud**²³ mot diskriminering när offentligt anställda **möter**⁴⁴ allmänheten. Denna bestämmelse gäller enbart inom den offentliga sektorn och kompletterar de diskrimineringsförbud som gäller **inom**⁴⁵ ovanstående områden.

De som omfattas av förbudet är anställda inom **stat**²⁴, kommun och landsting. Förbudet gäller framför **allt**²⁵ hur anställda bemöter allmänheten när de ger upplysningar, vägledning, råd eller annan sådan **hjälp**²⁶.

Du kan **anmäla diskriminering** till DO. Observera att du som är **medlem**²⁷ i ett fackförbund i första hand ska kontakta ditt fackförbund om din anmälan handlar om händelser med koppling till din **arbetsplats**⁴⁶.

Om det är ett missgynnande eller kränkning som saknar samband med **diskrimineringsgrund** så **är**²⁸ det inte diskriminering. Undantaget är dock **sexuella trakasserier** som inte **kräver**⁴⁷ samband med diskrimineringsgrund.

Diskrimineringslagen reglerar inte **heller**²⁹ alla samhällsområden och inte heller det som händer mellan privatpersoner när det till exempel handlar om **hur**⁴⁸ grannar eller släktingar behandlar **varandra**³⁰. Innehållet i reklam, TV, radio, sociala medier och tidningar omfattas inte heller av diskrimineringsförbudet.

Det finns däremot andra lagar och **regler**³¹ som sätter gränser för till exempel ageranden mellan privatpersoner och för vad som får skrivas och sägas i **reklam**³² och media.